

A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság
17. P.III. 22 429/2001/19.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság

dr. Kárpáti József ügyvéd () által képviselt
Háttér Baráti Társaság a Melegekért Egyesület (1554 Budapest, Pf. 50.) **felperesnek,**

dr. Hegedűs László ügyvéd () által képviselt
Tarlós István (1033 Budapest, Fő tér 3.) **I. rendű**

dr. Pátzay János jogtanácsos által képviselt
Óbuda Békásmegyer Önkormányzat (1035 Budapest, Fő tér 3.) **II. rendű**

dr. Sás Tamás ügyvéd () által képviselt
Sziget Kulturális Szervezőiroda Kft. (1117 Budapest, Orlay u. 5-7.) **III. rendű**

dr. Kovács József jogtanácsos által képviselt
Budapesti Rendőrfőkapitányság (1139 Budapest, Teve u. 4-6.) **IV. rendű alperes** ellen

személyiség jogsértés megállapítása iránt indított perében meghozta a következő

Í t é l e t e t:

A bíróság megállapítja, hogy az I. és III.-IV. rendű alperesek között 2001. július 10-én létrejött szerződés kiegészítés érvénytelen.

Ezt meghaladóan a bíróság a felperes keresetét elutasítja.

A felek az eljárás során felmerült költségeiket maguk viselik.

A le nem rótt 9000 (kilencezer) Ft eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, jelen bíróságnál benyújtandó fellebbezésnek van helye.

A felek kérhetik a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálását.

Ha a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik; az előzetes végrehajthatósággal, a teljesítési határidővel vagy a részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos, vagy az ítélet indokolása ellen irányul, a fellebbező fél a fellebbezésében kérheti tárgyalás megtartását.

Ha a fellebbezésben vitatott érték a kettőszázezer forintot, vagy a kereseti kérelemben megjelölt követelés tíz %-át nem haladja meg fellebbezésnek az elsőfokú eljárás szabályainak lényeges megsértésére vagy az ügy érdemi elbírálásának alapjául szolgáló jogszabály téves alkalmazására hivatkozással van helye. A második eljárásban új tények állításának illetve új bizonyítékok előterjesztésére az elsőfokú eljárásban a bíróság eljárási szabálysértése vagy téves jogalkalmazása miatt nem kerülhetett sor. Ha a fellebbezés a megjelölt hivatkozást nélkülözi, a másodfokú tanács elnöke a fellebbezést hivatalból elutasítja. A másodfokú bíróság az ügy érdemében tárgyaláson kívül határoz, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart. Tárgyalás tartását a fellebbező fél a fellebbezésében kérheti.

I n d o k o l á s:

A felperes a Fővárosi Bíróság 2000. február 8-i, 2000. március 3-án jogerős 9.Fpk. 60 214/1995/9. sorszámú végzése szerint, 1998. január 1-től kiemelkedően közhasznú egyesületkénti besorolást nyert. Fő céljai körébe tartozik a magyarországi melegek, leszbikusok, biszexuálisok és transzneműek, azaz a meleg közösségek önszerveződésének támogatása, mentálhigiénés segítőszolgálatok működtetése, HIV/AIDS prevenciók tevékenység ellátása, az emberi jogok védelme, a szexuális kisebbségek hátrányos megkülönböztetése elleni küzdelem.

A felperes több más civilszervezettel kötött együttműködési megállapodás alapján, 2001. augusztus 1. és 8. között részt kívánt venni a Pepsi sziget elnevezésű, III. rendű alperes által szervezett kulturális rendezvényen. Ennek biztosítása végett, a többek között felperes képviselőjében is eljáró Habeus Corpus Munkacsoport és a III. rendű alperes 2001. július 11-én megállapodást kötött, rögzítve a rendezvényen való részvétel feltételeit.

A felperes egyebekben nem először jelent volna meg a sziget rendezvényein, szervezeti formában. 1999-ben a Nemzeti AIDS Bizottság programjain vett részt és a homoszexualitással kapcsolatban tartott felvilágosító-tájékoztató jellegű előadásokat.

Még a fenti megállapodásokat megelőzően az I. rendű alperes, mint Óbuda polgármester, 2001. július 3-án levélben fordult a III. rendű alperes ügyvezető igazgatójához, Gerendai Károlyhoz, amelyben kifejezte, hogy nem járul hozzá semmilyen homoszexuális jellegű program megtartásához.

Indokai között megemlítette, hogy döntését ifjúságvédelmi okok miatt hozta, egyúttal el kívánta kerülni azokat az esetleges atrocitásokat is, amelyek a homoszexualitásokat éltetik az egészséges szexuális beállítottságú, de agresszív fiatalok részéről.

Egyebekben felhívta az ügyvezető igazgató figyelmét, hogy amennyiben a program mégis létrejönne, az súlyosan veszélybe sodorná a rendezvény 2001-es megtarthatóságát, de a következő évi szerződés aláírását is.

Ezt követően, miután a III. rendű alperes a civilszervezetekkel a megállapodást a levélben foglaltak ellenére megkötötte, 2001. július 10. napján, az I. rendű alperes kezdeményezésére, az I. és III-IV. rendű alperesek között az alábbi szövegű „szerződéskiegészítés” jött létre:

„Az évek óta sikeres Pepsi szigeten a fiatalok védelmében, de a másként gondolkodók biztonságának érdekében is, semmi néven szervezett homoszexuális jellegű felvilágosító, vagy egyéb címen folytatott műsorok nem lesznek. Az elnevezés e tekintetben közömbös. A lényeg, hogy a Diáksziget az legyen ami. Zenés, kulturális fesztivál.”

A felperes a hivatkozott levél, majd az ezt követő megállapodás miatt többirányú kereseti kérelmet terjesztett elő az alperesekkel szemben.

Módosított elsődleges kereseti kérelmében előadta, hogy a megállapodás valójában nem is jöhetett létre, s ily módon mindennemű joghatás kiváltására alkalmatlan. A szerződés kötés során eljáró alperesek ugyanis sem tulajdonosi, sem birtokosi pozícióval nem rendelkeztek, így rendelkezési joguk hiányában szerződéskeletkeztető érvényes jognyilatkozatokat sem tehetnek.

Másodlagosan, amennyiben elsődleges kereseti kérelme megalapozatlan lenne, úgy a Ptk.200.§-a (2) bekezdésre alapítottan a szerződés semmisségére hivatkozott, utalva az Alkotmány 70/A. §-a, és 60.§-a, továbbá a ptk.76.§-ában foglaltakra.

Érvénytelenségi okként megemlítette továbbá a Ptk.210.§-a (4) bekezdését is, utalva a 2001. július 3-i levél, jövő évre vonatkozó szerződés kötést illető veszélyeztetettségére.

Ezen túlmenően az alperesek megsértették a Ptk.76.§-ára alapított személyiségi jogait, így a hátrányos megkülönböztetés tilalmára, a vélemény –és a gondolat kifejezésének szabadságára és a jó hírnevére vonatkozóan.

Ezért a jogsértés megállapításán túl, az alperesek további jogsértő magatartástól való eltiltását, valamint megfelelő, nyilvános elégtételadásra és egyenként 100 000-100 000 (száz-százezer) Ft közérdekű bírság megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket.

Az I. rendű alperessel szemben egyebekben, a 2001. július 3-i levélbeli közlések miatt a fentiekől független, önálló kereset is előterjesztést nyert szintén a Ptk.76.§-ára és az Alkotmány 70/A §-ára alapítottan, a jogsértés megállapítása végett.

Időközben, a III. rendű alperes maga is semmisnek tekintve a szerződéskiegészítést, 2001. július 13-án a megállapodást felmondta. Erre tekintettel a felperes a vele szemben

előterjesztett –kivéve az érvénytelenséggel és a létre nem jött helyzettel kapcsolatos kérelmet- valamennyi keresetétől elállt.

Az V. rendű alperessel szemben pedig a bíróság a Pp.157.§-a (1) bekezdés a, pontja alapján a pert megszüntette.

Az alperesek közül az I-II. és a IV. rendű a kereset elutasítását kérte.

Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelmében vitatta, hogy a szerződéskiegészítés ne jött volna érvényesen létre, ehhez kapcsolódva viszont alaptalan a Ptk.200.§-a (2) bekezdésre való hivatkozás. Eljárását a 21/1996. (V.17.) AB és a 20/1999. (VI.25) sz. AB határozat támasztja alá, figyelemmel az Alkotmány 67.§-a kiterjesztő értelmezésére is.

Emellett a felperesnek a személyiségi jogsértés körében előterjesztettek vonatkozásában nincs perbeli legitimációja.

A II. rendű alperes szintén az Alkotmány 67.§-a (1) és (2) bekezdésben írtakra hivatkozott, mint az Óbuda-Békásmegyer polgárainak többségi akaratát tükröző döntésre.

A III. rendű alperes a kereset teljesítését nem ellenezte, míg a IV. rendű alperes ellenkérelmében csatlakozott az I-II. rendű alperes által előterjesztettekhez.

A kereset az alábbiak szerint részben alapos.

A bíróság elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperes rendelkezik-e egyáltalában megtámadási joggal a megállapodást illetően.

A becsatolt 9Fpk. 60 124/1995/9. számú végzés szerint a felperes kiemelten közhasznú szervezetként került nyilvántartásba. Alapszabályából megállapítható volt, hogy céljai közé tartoznak új intézmények és szolgáltatások létrehozásának elősegítése, amellyel az állami és a civil szférában a meleg közösségek társadalomba történő jobb integrálódását mozdítják elő. Mint ilyen szervezet a Pp.48.§-a szerint jogképes, továbbá reá nézve a Ptk.234.§-a (1) bekezdés és a 235.§-a (1) bekezdés szerinti perlési előfeltételek is fennálltak. A felperes érintettsége az ügyben tehát nyilvánvaló, s ezért a megtámadásra is jogosult volt.

Osztotta azonban a bíróság az I. rendű alperes ellenkérelmében foglaltakat a keresetőségi jog hiányát tekintve a személyiségsértéssel kapcsolatos kereseti kérelmek esetében.

Sem az I. rendű alperes által írt levél, sem pedig a vitatott szerződéskiegészítés nem nevez meg egyetlen szervezetet, így a felperest sem, sem konkrét, sem burkolt, közvetett módon. Ehhez mérten a felperesre nézve semmilyen tényállítás, vagy sérelmes közlés nem hangzott el. A személyes igényérvényesítés konkrétumát önmagában az a körülmény, hogy többek között homoszexuális jellegű felvilágosító tevékenységet is gyakorol, nem alapozza meg.

Ebből eredően a bíróságnak csak a megállapodás létevel, vagy nem létező voltával, illetve érvénytelenségével kapcsolatban előadottakat kellett vizsgálnia.

Ebből a szempontból nem bírt relevanciával a III. rendű alperes megállapodást felmondó nyilatkozata. A szerződés megszűnésére vonatkozóan egyik fél sem tett elfogadó nyilatkozatot, így a III. rendű alperes eljárása nem eredményezte a kereset okafogyottságát.

A felperes elsődleges kereseti kérelme vitatta, hogy a megállapodás egyáltalában érvényesen létrejött, lévén az alperesek nem rendelkeztek nyilatkozattételi jogosultsággal.

A kereseti kérelem az alapszerződést, amelynek a vitatott megállapodás pusztán kiegészítését jelentette, ám önállóan elbíráható módon, nem támadta, így értelemszerűen érvényesnek tekintették a felek. Ott a szerződés megkötésénél az I. rendű alperes nem szerepel, mint szerződéskötő fél, szemben a II. és III. rendűvel. Erre alapítottn az alapszerződésre visszavezethetően az alperesek (II-III.r.) rendelkezettek szerződéskötési, s így nyilatkozattételi jogosultsággal. Az I. rendű alperes pedig a 217/1998. (XII.30.) korm. rendelet 134.§-a (3) bekezdés értelmében, a helyi önkormányzat nevében eljárhat, s kötelezettségeket vállalhat.

Eszerint pedig az I. rendű alperes, mint a II. rendű alperes képviselője járt el a szerződéskötés során, s tett nyilatkozatot.

Ily módon a bíróság álláspontja szerint a szerződés érvényesen létrejött, amelyhez képest lehetett vizsgálni a Ptk.200.§-a (2) bekezdés szerinti semmisség, valamint a Ptk.210.§-a (4) bekezdésre alapított érvénytelenség fennálltát.

A felperes semmisségi okként az Alkotmány 70/A §-a (1) és (2) bekezdését hívta fel, amelyekbe a megállapodás tartalmánál fogva beleütközik.

A hatályos Magyar Alkotmány szélesen értelmezi az egyenjogúságot.

70./A §-a (1) bekezdés. A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

(2) bekezdés. Az embereknek az (1) bekezdés szerinti bármilyen hátrányos megkülönböztetését a tv. szigorúan bünteti.

Ebből következően az egyenjogúság alkotmányos elve megtiltja, hogy az állam az állampolgárokkal szemben a jog bármely területén bármilyen különbséget tegyen. Kiterjesztően értelmezve, ez vonatkozik a szervezetekre, mint személyiségösszességekre is.

Az egyéb helyzet alapján nyújtott védelem vonatkozik a szexuális irányultság miatti különbségtételre is, azaz tiltja a szexuális orientáción alapuló diszkriminációt.

Az I. rendű alperes védekezésében arra hivatkozott, hogy a homoszexuális jellegű programok kirekesztése nem öncélú volt, hanem egy az Alkotmányban is deklarált fontosabb alapjog – a gyermek és ifjúságvédelem, illetve a gyermek fejlődése védelméhez való jog- érvényesülése érdekében került rá sor.

Hivatkozási alapként a 20/1999. (VI.25) AB határozat és a 21/1996. (V.17) AB határozatokban foglaltakra utalt.

A bíróság álláspontja szerint azonban a jelzett alkotmánybíróági határozatok csak részben adnak eligazítást, miután egészen más jogi helyzet okán kerültek megalkotásra. Abban az esetben azonban, ha analógia alkalmazása mellett, hasonló gondolatmenetet követve igazodik az alperesi érvelés a határozatban foglaltakhoz, úgy nyilvánvalóvá válik nem kellő megalapozottsága.

Amennyiben alkotmányos alapjogokat kell ütköztetni, úgy nyilván okszerűen kell mérlegelni, hogy az egyik a másikhoz képest hogyan és milyen mértékben korlátozható. Épp az alperes által hivatkozott egyesületi jog korlátozottságával kapcsolatos határozat rögzíteni, hogy a konkrét kockázathoz kell igazítani a korlátozás mértékét.

Kérdéses, folytatva az alperesi gondolatmenetet, hogy mit jelent a konkrét kockázat.

Miután a 2001. július 3-i levél megírására már azelőtt sor került, hogy a civilszervezetek programjai a III. rendű alperes részére átadást nyertek, okkal feltételezhető, hogy a későbbi keletű megállapodás is konkrét programok és előadások tartalmi ismeretének hiányában kötődött, megdöbbenésként értékelve már önmagában a tény, a melegek ilyen fajta színrelépéséről.

Az általános tiltás, amely mindennemű homoszexuális jellegű felvilágosító, vagy egyéb programot kizár a rendezvényről lehetetlenné teszi az orvosi, pszichológiai, jogi vagy egyéb tanácsadói, segítségnyújtási tevékenység gyakorlását is, ellehetleníti a társadalmi párbeszédre törekvőket. (A programok között egyebekben egy sem volt olyan, amely kifejezetten tagborzással foglalkozott volna.)

Kérdés tehát, hogy mennyiben lehet konkrét kockázatnak tekinteni pusztán azt a hivatkozást, hogy a társadalom jó része sem fogadja el a homoszexualitást, megítélése ellentmondásos, sőt széles körben egyértelműen negatív megítélés alá esik. A szigetre látogatók pedig ki vannak téve –főként a kiskorúak-, hogy a fentiekkel összefüggésben negatív hatások érik őket.

Ez azonban –elfogadva a felperes érvelését- csak akkor lehetne oka az I. rendű alperes általánosító feltételezéseinek, ha igazolható lett volna, hogy bárki meleggé vált a programok, netán a felperes hatása következtésben, vagy kifejezetten bizonyítható lenne az a cél, hogy minél több ember szexuális irányultságán változtatni akarnának.

Kétségtelen, hogy a személyek, vagy szervezetek közti különbség tilalma nem az általuk kifejtett cselekvések közötti különbségtétel jogellenességét jelenti. Amennyiben azonban a programokat épp azért nem lehet megtartani, mert meleg jellegűek, akkor ezzel nem kerül-e diszkriminálásra maga a programot megvalósító szervezet.

Összegezve tehát a bíróság megítélése szerint az a konkrét kockázat, ami egy homoszexuális egyesületbe való gyermek belépése esetén nyomonkövethető és korlátozásra okot adó, jelen helyzetben nem állt fenn. Amennyiben a megállapodáshoz hasonló módon lenne lehetséges a korlátozás, úgy önmagában a melegprogramokon, vagy nyitott kulturális programokon való részvétel már aggályos volna, ami pedig nyilvánvalóan ellentétes az alkotmány szellemiségével.

Egyebekben a felperes kiemelten közhasznú társadalmi szervezet, amely céljait és tevékenységi körét tekintve okkal feltételezi a szervezetkénti, nyilvánosság előtt megjelenést. Értelemeszerű, hogy „másságuk” felvállalása, a társadalommal való elfogadtatása csak olyan határok között lehetséges, amíg ok sem sértik mások jogát, vagy jogos érdekeit.

Az indokolatlan és merev alkotmány 67.§-a (1) és (2) bekezdés szerinti értelmezés azonban sokkal inkább az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölése ellen, sem, mint mellett van, ezzel is elősegítve és felerősítve a társadalom előítéleteit a szexuális kisebbségekkel szemben.

A kifejtettek szerint a bíróság a 2001. július 13-i megállapodást jogszabálysértőnek, s ezért semmisnek ítélte. Bár az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződéskötést megelőző állapot helyreállításának van helye, jelen esetben erről külön rendelkezni nem kellett.

Végül a bíróság nem találta alaposnak a Ptk.210.§-a (4) bekezdésben foglalt indokot a szerződés érvénytelenségének megállapítását illetően egyébként még akkor sem, ha a semmisségre történő hivatkozás nem vezetett volna eredményre a felperes részéről

A perköltségre vonatkozó rendelkezés a Pp.81.§-a (1) bekezdésén, valamint az Itv.5.§-a (1) bekezdés d, pontja és a 6/1986. (VI.26) IM. rendelet 14.§-a alapján történt.

Budapest, 2002. március 11.

A kiadmány hitelül: *Am*

J
dr. Polgárné dr. Vida Judit sk.
bíró

Írásbafoglalva: 2002. április 13.